

Posudok vedúcej bakalárskej práce Elišky Kubicovej *Pojem reprodukční práce v marxistickém feminizmu* (Filozofická fakulta Univerzity Karlovej, Praha, Ústav politologie, 2018)

Eliška Kubicová si pre svoju bakalársku prácu vybrala čoraz aktuálnejšiu problematiku reprodukčnej práce. Kým v ostatných desaťročiach sa premýšľanie o nej objavovalo hlavne v sociologickej literatúre, ktorá sledovala komodifikáciu práce v domácnosti a opatrovateľskej práce v spojitosti s migráciou, tak v posledných vznikajú nové pokusy formulovať teóriu sociálnej reprodukcie ako ucelenú teóriu reprodukcie spoločnosti a nielen pracovnej sily.¹Túto premenu veľmi dobre identifikuje aj autorka predloženej práce.

Cieľom predloženej práce bolo preskúmať premeny pojmu reprodukčnej práce v marxistickom feminizme 70. rokov na jednej a v súčasnom marxistickom feminizme na druhej strane. Oceňujem, že Eliška Kubicová svoju výskumnú otázku jasne formuluje hneď v Úvode práce a jasne na ňu v Závere odpovedá.

Práca je (okrem Úvodu a Závru) rozdelená do troch hlavných častí. Prvá časť rekapituluje chápanie pojmu reprodukčivna práca v 70. rokoch. Tu nebolo – správne – možné obísť definíciu reprodukcie u Marxa a spojenie chápania vývoja rodiny a kapitalizmu u Engelsa; prakticky pre všetky marxistické feministky sú toto hlavné referencie, s ktorými budú pracovať. V prvej časti oceňujem, že si autorka všíma okrem dnes už klasických teoretických textov (Benston, Dalla Costa, James, Federici, Mitchell atď.) a manifestov napríklad aj letáky hnutia Mzdy za prácu v domácnosti a to, že objasňuje širší politicko-ekonomický vývoj v krajinách, kde bolo toto hnutie prítomné.

Druhá časť sa zameriava na súčasnejšie diskusie. Tu oceňujem okrem vysvetlenia globalizácie prostredníctvom novej medzinárodnej deľby práce v koncepcii Mies (s. 34 a ď.) najmä diskusiu o rozostrování hraníc medzi výrobou a reprodukciou (s. 41 a ď.). Dôležité je tiež to, že Eliška Kubicová vníma rozdielne teoretické perspektívy, keď diskutuje termíny starostlivosť (péče), afektívna práca a sociálna reprodukcia (kapitola 2. 4). V tretej časti autorka zhrňa tri definíčné charakteristiky reprodukčivnej práce, ktoré sú podľa nej spoločné pre staršie i novšie prístupy – túto časť je právom možno považovať za ťažiskovú.

Práci by sa dalo namietat', že sa namiesto množstva diskutovaných koncepcií mohla zamerať len na vybrané koncepcie. Predloženú prácu však považujem za výborné zmapovanie poľa – autoriek, textov, pojmov, ktoré môže byť dobrým základom pre ďalšiu prácu. Eliška Kubicová v práci osvedčuje výbornú schopnosť porovnávať a zovšeobecňovať. To sa ukazuje najmä pri porovnaní domácej a reprodukčivnej práce v diskusiách 70. rokov (s. 24), v zhrnutí pojmu reprodukčivnej práce v novších diskusiách v závere 2. kapitoly, v 3. kapitole a najmä v jasne formulovanej odpovedi na výskumnú otázku v Závere práce (s. 67 – 68). Domnievam sa, že Eliška Kubicová by si vzhľadom na veľmi dobré pochopenie existujúcich diskusií mohla dovoliť aj väčšiu interpretačnú slobodu a zaujať viac hodnotiacu perspektívu (ktorá však v práci nie je celkom neprítomná). Verím, že na to v jej ďalšom štúdiu a výskume príde rad.

Prácu odporúčam na obhajobu a navrhujem ju hodnotiť známku **výborne**.

Mgr. Ľubica Kobová, MA, PhD.

Praha, 30. augusta 2018

---

¹ Pozri Bhattacharya, T. (Ed.) (2017). *Social reproduction theory : remapping class, recentring oppression*. London: Pluto Press.